

Pierwsze dzieło Rafaela w Polsce, po zaginięciu „Portretu młodzieńca”, w kolekcji Zamku Królewskiego w Warszawie

Rysunek ukazujący rycerza odzianego w antykizujący strój wojownika to pierwsze dzieło Rafaela w polskich zbiorach muzealnych od czasu zaginięcia „Portretu młodzieńca” podczas II wojny światowej. Ten niezwykły szkic, sporządzony ręką jednego z największych mistrzów włoskiego renesansu, wzbogacił kolekcję Zamku Królewskiego w Warszawie. Tak unikatowe dzieło światowej klasy w polskich zbiorach to prawdziwa sensacja. To także szczególny powód, aby zorganizować pierwszą w Polsce i w Zamku wystawę poświęconą Rafaelowi oraz współpracującym z nim artystom w kooperacji z prestiżowymi zagranicznymi instytucjami muzealnymi.

Nabycie rysunku Rafaela przez Zamek Królewski to nie tylko wzbogacenie jego kolekcji o wyjątkowy eksponat, lecz także powiększenie krajowego zasobu dzieł sztuki – mówi prof. Wojciech Fałkowski, dyrektor Zamku Królewskiego w Warszawie.

Rafaël (wł. Raffaello Sanzio), obok Leonarda da Vinci i Michała Anioła, zaliczany jest do tzw. wielkiej trójki najwybitniejszych artystów renesansu. Zakupiony do zamkowej kolekcji rysunek Rafaela przedstawia ukazaną z profilu postać żołnierza w zbroi *all'antica*. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że jest to legendarny rzymski bohater Gajusz Mucjusz Scewola, który włożył rękę do ognia, by pokazać, że nie lęka się tortur ani śmierci. Historia mężnego wojownika została opisana przez Tytusa Liwiusza w słynnych rocznikach „Dzieje Rzymu od założenia miasta” (II.12). Inna hipoteza wzorca ikonograficznego dla rysunkowego przedstawienia upatruje w posągu Marsa, pochodzącym z poświęconej mu świątyni, którą wzniesiono na rzymskim Kapitolu w II w. n.e.

Rysunek jest sporządzony piórem i brązowym tuszem na papierze żeberkowym. Kompozycja ma formę statyczną, gdyż nie jest przedstawieniem wojownika w akcji. Uwagę przyciąga swobodna, spontaniczna, a jednocześnie bezbłędna kreska. Szkic prezentuje doskonałe umiejętności rysunkowe renesansowego mistrza, którego już za życia okrzyknięto geniuszem.

Rysunek wojownika nie ma znamion szczegółowego projektu ani wnikliwego studium. To raczej spontaniczny szkic, przeniesiona na papier pierwsza twórcza myśl, czyli *primo pensiero*.

Artysta naszkicował mężczyznę z profilu, z wyciągniętą prawą ręką, w której trzyma miecz. Na głowie ma on hełm typu *attic*. Pod lewym ramieniem trzyma tarczę typu *rotella*.

Materiały prasowe Zamku Królewskiego w Warszawie

www.zamek-krolewski.pl/

media@zamek-krolewski.waw.pl

Pierś wojownika osłania napierśnik *all' antica*. Z ramion mężczyzny swobodnie spływa płaszcz przewieszony przez prawe ramię, a odsłaniający lewe. Uwagę przyciągają także doskonałe ujęcia skrótów perspektywicznych, szczególnie widoczne w partii stóp – to niezaprzeczalnie główne walory artystyczne prezentowanego dzieła. Uroda rysunku w dużej mierze opiera się na niezwyklej prostocie, która w dobitny sposób eksponuje niezaprzeczalny talent autora.

Kompozycja powstała najprawdopodobniej podczas drugiego etapu pobytu artysty we Florencji lub na samym początku jego pracy w Rzymie (około 1506-1509). Był to czas, w którym styl Rafaela dynamicznie ewoluował. Mistrz coraz rzadziej sięgał wtedy po stylus na rzecz pióra, dzięki któremu jego kreska stała się lżejsza i bardziej swobodna.

Rysunek mistrza renesansu został zakupiony do zbiorów Zamku Królewskiego na rynku antykwarycznym w Wielkiej Brytanii w grudniu 2023 roku. W XIX w. szkic znajdował się w kolekcji Giuseppe Vallardiego w Mediolanie. W 2019 roku został nabyty przez prywatnego kolekcjonera na licytacji w domu aukcyjnym Sotheby's w Nowym Jorku.

Jesienią w Zamku Królewskim w Warszawie odbędzie się pierwsza w Polsce wystawa dzieł Rafaela, a także współpracujących z mistrzem artystów tej klasy co Pietro Perugino czy Giulio Romano. Zanim to jednak nastąpi, publiczność w dniach 12-17 marca będzie mogła podziwiać rysunek Rafaela na pokazie w Galerii Arcydzieł na parterze Zamku. Ze względu na fakt, że dzieła sztuki wykonywane na podłożu papierowym są jednymi z najdelikatniejszych obiektów muzealnych, szczególnie narażonymi na szkodliwy wpływ światła, rysunek będzie obecnie pokazywany tylko przez tydzień, aby umożliwić dłuższą i bezpieczną ekspozycję na jesiennej wystawie.

Pokazy Rafaela zawsze wzbudzają wielkie emocje, jednak wystawa w Zamku, która była planowana jeszcze przed kupnem rysunku, będzie wydarzeniem w Polsce bezprecedensowym. Po raz pierwszy w historii będzie można zobaczyć tak wiele dzieł tego artysty – zarówno obrazów olejnych, jak i rysunków, wypożyczonych z najbardziej znaczących światowych muzeów. Wśród eksponowanych obiektów znajdzie się również zakupiony niedawno do zamkowej kolekcji jedyny w polskich zbiorach rysunek autorstwa Rafaela. – podsumowuje Wojciech Fałkowski, dyrektor Zamku Królewskiego w Warszawie.

Zakup rysunku Rafaela do zbiorów Zamku Królewskiego w Warszawie był możliwy dzięki dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Kontakt dla mediów: Paulina Szwed-Piesterziewicz, tel. 22 35 55 346, 664 118 303,
Anna Buczyńska, tel. 22 35 55 221, 735 982 330, media@zamek-krolewski.waw.pl

Materiały prasowe Zamku Królewskiego w Warszawie
www.zamek-krolewski.pl/
media@zamek-krolewski.waw.pl